

AVOCATUL POPORULUI

*Domeniul privind
prevenirea torturii
– MNP –*

***Raport
privind vizita efectuată la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă
din cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Dâmbovița
la data de 04 februarie 2022***

Raportul este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

- 1. Cadrul general și organizarea activității de monitorizare**
- 2. Constatările rezultate din activitatea de monitorizare**
- 3. Recomandări**

București – 2022

1. Cadrul general și organizarea vizitei

Potrivit dispozițiilor prevăzute de art. 2 alin. (2), art. 16 alin. (1), art. 35 lit. (a) și art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, coroborate cu dispozițiile art. 4 alin. (1) și art. 19 din Protocolul opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante din 18.12.2002, ratificat de România prin Legea nr. 109/2009, precum și cu dispozițiile Ordinului Avocatului Poporului nr. 134/2019 privind aprobarea împuternicirilor și ordinelor de deplasare în scopul realizării anchetelor și vizitelor, la data de **04 februarie 2022** a fost efectuată o **vizită inopinată la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Dâmbovița** (abreviat, CRAP Dâmbovița sau Centru), având ca obiective: consolidarea protecției persoanelor aflate în locuri de detenție împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante, precum și verificarea oricăror alte aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire (MNP).

Echipa de vizită a fost pluridisciplinară, la efectuarea vizitei participând reprezentanți ai instituției Avocatul Poporului de la Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție (MNP), respectiv doamna Izabela Cernavodeanu - jurist, consilier MNP, domnul Radu-Constantin Miclăuș - medic, colaborator extern, precum și doamna Elena Ciobotaru - reprezentantă a Asociației Române pentru Transparență/Transparency International Romania.

În scopul prevenirii și combaterii efectelor pandemiei de COVID-19 și a desfășurării vizitei în cele mai bune condiții, membrii echipei de vizitare au purtat echipament de protecție (mască de unică folosință, mănuși de unică folosință etc.), iar anterior vizitei au participat la o instruire în care s-au prelucrat materiale precum: Evaluare de risc și Plan de prevenire și protecție COVID-19; Procedura SSM pentru eliminarea/diminuarea riscului de infectare cu noul coronavirus COVID-19; Ordinul nr. 3577/2020 privind măsurile pentru prevenirea contaminării cu noul coronavirus SARS-CoV-2 și pentru asigurarea desfășurării activității la locul de muncă în condiții de securitate și sănătate în muncă, pe perioada stării de alertă etc. De asemenea, anterior vizitei, a fost realizat și triajul epidemiologic, de către medicul echipei de vizitare, colaborator extern, prin verificarea simptomatologiei clinice preponderent respiratorie (tuse frecventă, strănut frecvent, stare generală modificată, rinoree etc.) și măsurarea temperaturii corporale a membrilor echipei de vizitare (toate persoanele având o temperatură situată sub 37,3° C).

1¹. Cooperarea conducerii unității de poliție vizitată cu membrii echipei MNP

Vizita a debutat cu discuții prealabile purtate de către membrii echipei MNP cu reprezentanți din cadrul unității de poliție vizitate, care au dat dovadă de disponibilitate și flexibilitate pentru comunicarea directă cu membrii echipei MNP, respectiv: persoana desemnată de Șeful Inspectoratului de Poliție Județean (I.P.J.) Dâmbovița să coordoneze activitatea CRAP Dâmbovița, domnul Iulian NICOLAE, agent-șef de poliție; doamna Alexandra DINU, agent-șef adjunct de poliție; domnul Laurențiu TOADER, agent-șef de poliție; domnul Laurențiu Cătălin MAHRUȘ, agent șef principal de poliție. Pe parcursul efectuării vizitei s-au purtat discuții și cu personalul medical, doamna doctor Simona JURCA, șeful Centrului Medical Județean, subcomisar de poliție și asistenții medicali prezenți în Centru la data vizitei, respective doamna Angelica STOICA și domnul Costin MICULESCU.

Discuțiile au vizat: obiectivele vizitei; aspecte referitoare la organizarea, condițiile și atribuțiile centrului; starea de sănătate a persoanelor custodiate; durata medie de ședere în arest a persoanelor pentru care au fost dispuse măsuri preventive; respectarea drepturilor fundamentale ale persoanelor custodiate referitoare la informarea unui terț cu privire la reținerea/arestarea acestora, accesul la avocat și accesul la medic, măsuri luate pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei COVID-19; aspecte privind personalul angajat.

2. Concluziile MNP după efectuarea vizitei și întreprinderile avute cu persoanele custodiate de Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Dâmbovița

Informații generale

La data efectuării vizitei, 04 februarie 2022, Centrul își desfășura activitatea la **demisolul clădirii** din incinta Inspectoratului de Poliție Județean Dâmbovița, cu sediul în Bulevardul Carol I, nr. 64, municipiul Târgoviște, județ Dâmbovița, era organizat și funcționa în baza dispozițiilor art. 107 ale Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, Hotărârea Guvernului (H.G.) nr. 157/2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013 și Ordinul Ministrului Afacerilor Interne (O.MAI). nr. 14/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora.

Schema de personal cuprindea un număr de 22 de funcții, respectiv un șef centru (ofițer) și 21 agenți de poliție, majoritatea posturilor fiind ocupate, *cu excepția a 2 posturi, respectiv: un post de ofițer (șef centru) și un post agent de poliție (la serviciul pază și supraveghere)*. La data vizitei, atribuțiile șefului de centru erau exercitate de către persoana desemnată de Șeful I.P.J. Dâmbovița, menționată anterior, respectiv domnul Iulian NICOLAE. Echipa MNP a reținut ca aspect pozitiv prezența personalului feminin în rândul agenților de poliție angajați.

Principalele atribuții ale agenților încadrați ca lucrători de arest erau cele referitoare la paza și supravegherea persoanelor private de libertate, escortarea și transferul acestora la instanțele de judecată, organe judiciare, parchete sau penitenciare, asigurarea respectării drepturilor acestora și întocmirea documentației specifică liniei de muncă. Supravegherea în camerele de deținere a persoanelor private de libertate era realizată de șeful de schimb sau de agenții supraveghetori, periodic, de câte ori era necesar pentru prevenirea incidentelor între persoanele arestate sau eventualele situații de autoagresiuni sau distrugerii.

Condiții de cazare

Capacitatea legală de cazare a Centrului era de **33 locuri**, dispuse în **11 camere de deținere**, din care o cameră era destinată femeilor private de libertate (Camera 6) și o cameră minorilor privați de libertate (Camera 1).

Echipa MNP a reținut *lipsa fenomenului supraaglomerării*. Referitor la acest aspect, reprezentanții Centrului au afirmat că în cazul în care se confruntă cu acest fenomen, persoanele private de libertate sunt redirecționate către cel mai apropiat centru. Din discuțiile avute cu reprezentanții Centrului, coroborate cu observațiile directe ale membrilor echipei de vizită și cu documentele analizate, fiecare persoană încarcerată în CRAP Dâmbovița beneficia de un spațiu de cazare mai mare de 4 mp (cât ar fi recomandarea pentru spațiul minim), camerele având suprafețe de cca. 4.40 metri lungime, 3.00 m lățime și 3.20 metri înălțime.

La data efectuării vizitei erau custodiate **31 persoane private de libertate**, de sex bărbătesc, din care **4 persoane erau minore**, Centrul neavând în custodie nicio persoană de sex feminin, persoane cu dizabilități, cetățeni străini, persoane care să prezinte risc de securitate, persoane aflate în refuz de hrană. În camera destinată femeilor persoane private de libertate erau cazați bărbați persoane private de libertate. Din cele 31 persoane custodiate de Centru la data vizitei, 22 persoane au fost depuse în Centru în baza mandatelor de arestare preventivă, iar 9

persoane în baza ordonanțelor de reținere (aceste 9 persoane au fost aduse în Centru în noaptea premergătoare vizitei).

Camerele de deținere erau dotate cu aer condiționat, televizoare conectate la rețeaua de cablu (cu excepția Camerei 5 în care nu era TV) și mobilier compus din paturi metalice (câte 3 în fiecare cameră, nesuprapuse), dulapuri individuale suspendate pentru fiecare persoană privată de libertate, cazarmament, o masă și un scaun. Fiecare cameră era prevăzută cu o sonerie cu ajutorul căreia persoanele custodiate solicitau deplasarea la grupul sanitar comun ori în alt scop. Existau **două grupuri sanitare comune**, tip antivandalism, unul pentru personalul angajat și unul pentru persoanele custodiate, dotate cu vase de closet turcesc, cu separatoare între ele, cu cabine de duș cu ușa și un spălător comun.

Membrii echipei MNP au reținut că cei **4 minori custodiați de Centru erau cazați cu adulți** (din cei 4 minori arestați, 2 erau frați). Or, în acest fel, **principiul separației pe vârste, impus de cerințele Legii nr. 254/2013, nu era respectat**. Referitor la acest aspect, reprezentanții Centrului au menționat că, în situația în care pentru unele persoane private de libertate, *indiferent dacă erau adulte sau minore*, exista suspiciunea rezonabilă că au săvârșit *împreună* infracțiunea, acestea nu erau cazate în aceeași cameră, pentru a nu se influența reciproc în ascunderea sau alterarea adevărului.

Însă, reamintim pe această cale că, legislațiile națională și internațională stipulează următoarele în ceea ce privește cazarea persoanelor private de libertate minore:

"Persoanele minore reținute sau arestate preventiv sunt cazate, de regulă, în comun, separat de persoanele adulte."- art. 117 alin. (1) din Legea nr. 254/2013

" ... orice copil privat de libertate va fi separat de adulți, cu excepția cazurilor în care se apreciază ca fiind în interesul major al copilului să nu se procedeze astfel, și va avea dreptul de a menține contactul cu familia sa prin corespondență și vizite, în afara unor cazuri excepționale. " – art. 37, lit. c, teza a II-a din Convenția ONU cu privire la drepturile copilului din 20.11.1989

De altfel și **Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO)** subliniază în *Ghidul privind articolul 5 din CEDO - Dreptul la libertate și la siguranță*¹, actualizat la 31 decembrie 2021, pag. 43, următoarele:

*"Un minor nu poate fi arestat preventiv, decât ca soluție extremă, și pe o durată cât mai scurt posibilă și, atunci când detenția rămâne, totuși, strict necesară, **minorii trebuie să fie separați de adulți** (Nart c. Turciei, § 31; Güveç c. Turciei, § 109)".*

În jurisprudența CEDO s-a constatat că **detenția minorilor împreună cu adulții ar putea conduce la o încălcare a art. 3 sau a art. 5 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului**². Totodată, și CEDS (Comitetul European al Drepturilor Sociale) a interpretat în mod constant **articolul 17 din Carta socială europeană**, în sensul că **minorii reținuți sau încarcerați ar trebui să fie separați de adulți**.

Pe de altă parte, **detenția în singurătate poate fi considerată o metodă de tortură**, potrivit dispozițiilor Protocolului de la Istanbul (Manual de investigare efectivă și documentare asupra torturii și a altor tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante - Cap. IV- Considerații generale pentru interviuri - secțiunea G - Reanalizarea metodelor de tortură – pct. 145), care prevăd:

*"Metodele de tortură care se vor lua în considerare includ, dar nu se limitează la: (m) condițiile de detenție, cum ar fi o celulă mică sau supraaglomerată, **detenția în singurătate**, condițiile neigienice, interzicerea accesului la toaletă, mâncare neregulată sau contaminată, expunerea la temperaturi extreme, lipsirea de intimitate ...".*

¹ Ghidul privind articolul 5 din CEDO - Dreptul la libertate și la siguranță , actualizat la 31 decembrie 2021, disponibil la adresa: https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_5_ROM.pdf

² CEDO, Güveç/Turcia, nr. 70337/01, 20 ianuarie 2009 – decizie disponibilă la adresa: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-90700%22%5D%7D>, accesată la 17 februarie 2022.

CEDO, Nart/Turcia, nr. 20817/04, 6 mai 2008 – decizie disponibilă la adresa: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-86189%22%5D%7D>, accesată la 17 februarie 2022.

De asemenea, Normele CPT dispun în Regula 55 (pag. 31-32) că **încarcerarea solitară trebuie să respecte principiile referitoare la proporționalitate, legalitate, evidență și responsabilitate, necesitate și nediscriminare, mai ales în cazul minorilor și al tinerilor (între 18 și 21 de ani)**. Or, pentru a fi încarcerate solitar (cazate individual), persoanele minore în cauză nu erau sancționate disciplinar cu izolarea; nu exista o decizie administrativă referitoare la încarcerarea solitară a acestora în scop preventiv (spre ex.: minorii erau pasibili să provoace vătămări grave altor persoane custodiate de Centru, ori prezentau un risc foarte serios la adresa securității ori siguranței Centrului etc.)!

Reamintim și Regula 99 din Normele CPT (p. 85), în care sunt menționate următoarele :

*" CPT consideră că, de regulă, **minorii nu trebuie ținuti în instituții de aplicare a legii mai mult de 24 de ore**. În plus, trebuie depuse toate eforturile ca minorii să nu fie ținuti în celule de poliție obișnuite, ci să fie plasați în medii favorabile tinerilor. În acest scop, ar fi de dorit să se înființeze unități polițienești separate pentru minori, astfel încât aceștia să fie mutați cât mai repede posibil din cadrul populației de persoane reținute în mod obișnuit în custodia poliției și duși în locuri speciale de detenție "*

Ținând cont de aspectele privind cazarea separată a minorilor de adulți, expuse anterior, membrii echipei MNP consideră că, atunci când centrele de reținere și arestare preventivă nu au suficiente camere de cazare pentru minori, ca în cazul de față, **pentru respectarea prevederilor legale naționale și internaționale și pentru a se evita cazarea minorilor cu persoane adulte sau solitar, este recomandabil ca aceștia să fie transferați într-un alt Centru care custodiază minori sau să se aplice măsuri alternative la arestul preventiv (controlul judiciar, controlul judiciar pe cauțiune sau arestul la domiciliu)**.

În ceea ce privește **condițiile de cazare**, membrii echipei MNP au reținut următoarele:

a) **aspecte pozitive:**

- în toate camerele de deținere era cald, caloriferele erau fiebinți, ținând cont de vremea rece de la data vizitei (4 februarie a.c.);
- apa rece și apa caldă erau furnizate *permanent*, persoanele custodiate putând face duș zilnic, cu respectarea unei programări.

b) deficiențe:

- **Centrul funcționa la demisolul clădirii**, motiv pentru care membrii echipei MNP apreciază că se impune recomandarea de identificare a unei locații (supraterană) în care să funcționeze centrul de reținere și arestare preventivă, care să corespundă standardelor europene sub aspectul suprafeței, volumului, ventilației și care să nu fie situată la demisolul/subsolul vreunei clădiri;

- **Centrul nu avea prevăzute căi de acces pentru persoanele cu dizabilități și nu avea amenajată nicio cameră de deținere pentru acestea,**

motiv pentru care membrii echipei MNP apreciază că, pentru respectarea prevederilor legale, respectiv art. 12 pct. 15 și pct. 16 din O.MAI nr. 14/2018, ar trebui:

- a) prevăzute căi de acces pentru persoanele cu dizabilități;
- b) amenajarea cel puțin a unei camere de cazare dotată corespunzător pentru acestea, iar în cazul în care configurația clădirii nu permite acest lucru, membrii echipei MNP reiterează recomandarea de mai sus privind *identificarea unei locații* în care să funcționeze centrul de reținere și arestare preventive;

- **lumina naturală și aerisirea erau deficitare în toate camerele de detenție**, din cauză că acestea erau situate la demisolul clădirii, pe de o parte, iar, pe de altă parte, ferestrele erau protejate cu gradene din gratii metalice acoperite cu policarbonat transparent, ce împiedicau pătrunderea luminii naturale, **camerele fiind întunecoase, inclusiv în timpul zilei**, chiar însoriă, cum era la data vizitei (cu precădere **Camerele 5, 7 și 8**);

- în unele camere de deținere au fost observate **tencuiala deteriorată și igrasie, pereți murdari, urme de umezeală** (spre ex.: **Camerele 5, 7 și 8**), motiv pentru care membrii echipei MNP consideră că sunt necesare efectuarea unor lucrări de reparații și igienizare;

- **cazarmamentul era în stare avansată de uzură, iar în unele camera lipsea (spre exemplu, în Camera 5);**

- **camerele de deținere nu aveau grupuri sanitare proprii**, aspect reținut de MNP și la vizita anterioară din 2016, **nefiind respectate în acest fel dispozițiile art. 12 alin. (2) din Regulamentul aprobat prin O.M.A.I. nr. 14/2018**, care stipulează:

”Camerile de cazare și celelalte încăperi destinate persoanelor private de libertate trebuie să dispună de iluminat natural, de instalațiile necesare asigurării iluminatului artificial și să fie dotate cu utilități igienico-sanitare și instalații de încălzire”.

Se cuvine a sublinia că, doar în Camera 6, destinată cazării femeilor private de libertate, fusese amenajat un grup sanitar propriu, tip antivandalism. Însă, ușa și pereții grupului sanitar nu erau construite până la tavan, fapt ce crea disconfort major și o lipsă de intimitate persoanelor cazate în această cameră (miros foarte urât, care ajungea și în spațiul destinat cazării; probleme cu canalizarea/refulare; condens; zgomot; la data vizitei, persoanele custodiate foloseau ca dop o sticlă de plastic ca să acopere vasul de toaletă etc.).

• instalațiile tehnico-sanitare din grupurile sanitare comune erau funcționale, însă erau uzate și ruginite.

Referitor la respectarea drepturilor fundamentale ale persoanelor private de libertate privind informarea unui terț cu privire la reținerea/arestarea acestora, accesul la avocat și accesul la medic

Din discuțiile purtate cu șeful centrului, cu personalul angajat și cu persoanele private de libertate, coroborate cu examinarea aleatorie a dosarelor individuale ale persoanelor custodiate de Centru, membrii echipei de vizitare au reținut că: la primirea în centru, imediat după introducerea persoanei private de libertate în centru, șeful de schimb aducea la cunoștința acesteia, sub semnătură, posibilitatea de a informa personal sau de a solicita administrației centrului să informeze un membru al familiei sau o altă persoană desemnată de către aceasta, despre locul unde este deținută, drepturile, obligațiile și interdicțiile, recompensele care pot fi acordate, abaterile și sancțiunile disciplinare care se pot aplica, precum și modalitățile de exercitare a drepturilor.

Astfel, la dosarele individuale analizate existau procese verbale semnate de persoanele custodiate – procesul verbal fiind dovada confirmării comunicării locului de deținere și aducerii la cunoștință a drepturilor, obligațiilor, interdicțiilor, sancțiunilor etc. persoanelor custodiate.

Având în vedere toate aceste aspecte, echipa MNP a reținut că în CRAP Dâmbovița **erau respectate drepturile fundamentale ale persoanei private de libertate** privind informarea unui terț cu privire la reținere/arestare sa, accesul la un avocat și accesul la un medic, **toate persoanele intervievate, custodiate de unitatea în cauză, confirmând acest aspect în timpul discuțiilor purtate cu acestea.** De altfel, reiterăm că acest fapt a reieșit și din examinarea aleatorie a dosarelor individuale. În acest fel, **erau respectate și dispozițiile naționale, cât și cele internaționale, cum ar fi cele prevăzute de Regula 40 din Normele CPT, Capitolul Custodia poliției** – referitoare la dreptul de acces la un avocat și la un medic, precum și dreptul pentru persoanele implicate de a putea informa un apropiat sau un terț despre deținerea lor.

De asemenea, se cuvine a menționa că în fiecare cameră de deținere, pe partea interioară a ușii, **erau afișate informații cu privire la drepturile și obligațiile persoanelor private de libertate, interdicții, măsuri disciplinare, recompense și programul zilnic.**

Alte aspecte

Referitor la drepturile persoanelor private de libertate la plimbare și odihnă, legătura cu familia, convorbiri telefonice, cumpărături, corespondență, vizite și pachete, acces la bibliotecă sau asistență medicală, acestea erau respectate, conform prevederilor legale. Curtea de plimbare amplasată în exteriorul Centrului, avea o suprafață de aproximativ 48 mp, era supravegheată video, era închisă cu o plasă metalică și aproape jumătate din suprafața acesteia avea acoperiș de protecție împotriva condițiilor meteo nefavorabile.

Referitor la posibilitatea de a formula plângeri, persoanele private de libertate erau informate încă de la primirea în Centru despre acest drept, pe bază de proces verbal, sub semnătură.

Referitor la supravegherea persoanelor custodiate, aceasta se efectua direct prin vizetele de la ușile camerelor de cazare, cât și video în spațiile comune în care se desfășurau activități cu persoanele private de libertate (holurile de acces, curtea de plimbare etc.), acestea fiind monitorizate de la camera șefului de tură. **Unele persoane private de libertate au afirmat că erau ”ascultate” și în camera de deținere.** Acestea au precizat în fața echipei MNP că arestarea preventivă a fost prelungită în baza discuțiilor înregistrate din camera de deținere și au arătat membrilor echipei MNP Încheierea Judecătorei Găești (nr. 90/31.01.2022).

Referitor la acest aspect, reprezentanții Centrului au precizat că persoanele în cauză *”au fost interceptate ambiental în baza unei încheieri a instanței”* și au indicat un nr. de dosar al Parchetului de pe lângă Judecătoria Găești, în care instanța a admis cererea procurorului pentru mandatul de supraveghere tehnică.

Potrivit art. 17 alin. (5) din Legea nr. 35/1997, republicată, *”Nu fac obiectul activității instituției Avocatul Poporului ... actele emise de Camera Deputaților, de Senat sau de Parlament, ... actele autorității judecătorești, ...”*. Prin urmare, actele instanțelor de judecată nu intră în sfera de activitate a MNP.

Referitor la programe și activități educative, de asistență psihologică și asistență socială, persoanele private de libertate aveau acces la bibliotecă. Persoanele private de libertate beneficiau din oficiu sau la cerere, pe bază de consimțământ, de asistență psihologică, asigurată cu specialiștii psihologi ai unității. **Minorului** i se acorda asistența psihologică din oficiu, la introducerea în centru sau atunci când acesta solicita, cât și la recomandarea medicului sau la sesizarea șefului centrului.

Referitor la durata de ședere în arest, analizarea documentelor puse la dispoziția echipei de vizită de către conducerea unității de poliție (spre pildă, *dosarele individuale ale persoanelor custodiate* la momentul vizitei, *Registrul evidență a scoaterilor din centru ș.a.*) a relevat că **perioada cea mai lungă de ședere în arest a unei persoane private de libertate era de aproximativ 3 luni.** Conform Codului de procedură penală, durata de ședere în arest, în faza de urmărire penală, poate fi de maxim 6 luni.

Referitor la dosarele individuale ale persoanelor private de libertate, din verificarea aleatorie a unor dosare, echipa MNP a reținut că documentele constitutive erau întocmite corespunzător și îndeplineau legalitatea măsurilor preventive luate de către instanțele de judecată împotriva acestora.

Referitor la utilizarea mijloacelor de imobilizare, din studierea documentelor puse la dispoziția echipei MNP de către conducerea Centrului (spre ex., *Registrul de evidență privind utilizarea mijloacelor de imobilizare*), precum și din discuțiile purtate cu reprezentanții unității vizitate și cu persoanele custodiate de Centru la data vizitei, a reieșit că la nivelul Centrului de Reținare și Arestare Preventivă Dâmbovița, pentru perioada 2020 - până la data vizitei (04 februarie 2022), nu a fost folosită forța în niciun caz și nu au fost înregistrate plângeri ale persoanelor private de libertate referitoare la condițiile de arest sau la încălcarea drepturilor.

Referitor la registre și alte documente de evidență, verificarea acestora s-a concentrat doar pe eventuale neconcordanțe sau pe lipsa de informații în rubrici. Nu au fost identificate astfel de situații. Spre exemplu, au fost verificate: •Registrul de procese-verbale predare - primire a serviciului (unde era înregistrat, spre ex.: *5 ianuarie 2022, din dispoziția șefului CRAP supraveghere permanentă la vizetă PPL (persoană privată de libertate;) numele PPL, camera X – tentativă suicid*); •Registrul de evidență a scoaterilor din centru; •Registrul privind ieșirea persoanelor private de libertate la curtea de plimbare (unde era consemnat spre ex. numele, camera PPL și ora; **o persoană custodiată care avea niște afecțiuni medicale refuza să iasă pe motiv că nu avea pe ce să se așeze, scaunele de la curtea de plimbare fiind uzate**);

• Registrul de evidență a solicitărilor la consultații medicale; •Registrul de evidență privind utilizarea mijloacelor de imobilizare; •Registrul de cereri diverse – cele mai multe cereri aveau ca obiect, spre ex.: fișa evidență bani, cereri parchet, înaintări adrese etc.

Referitor la hrana persoanelor private de libertate, aceasta era asigurată de Penitenciarul Găești, în baza unei Convenții (nr. 16098/29.12.2021). Pentru fiecare persoană erau asigurate trei mese pe zi, în camera de cazare (unde exista mobilier adecvat pentru servirea mesei — masă și scaune). Conducerea Centrului întocmea *Nota de efective cu numărul persoanelor private de libertate pentru a primi masa*, care era transmisă zilnic, prin fax, în jurul orelor 09:00-10:00 către Penitenciarul Găești. Reprezentanții Centrului au precizat că, în cazul în care o persoană ar fi introdusă în Arest în cursul serii, după ora 20:00, aceștia i s-ar putea asigura masa de seară (un pachet cu mâncare de la CRAP).

Aspecte rezultate din întrevederile avute cu persoanele private de libertate

În cadrul întrevederilor, membrii echipei MNP au discutat cu 19 persoane private de libertate din cele 31 custodiate de Centru. La momentul efectuării vizitei unele persoane custodiate se aflau la examenul medical (spre ex., cele aduse în timpul nopții), altele erau la organele de cercetare penală, la audieri, iar o persoană custodiată era la sectorul de vizită.

Majoritatea persoanelor private de libertate intervievate au precizat că *”sunt tratate bine de către personalul angajat”* și că au o relație bună (pozitivă) cu cadrele, declarând că nu au formulat plângeri împotriva personalului angajat și că nu au avut loc agresiuni între acestea și personalul angajat. De altfel, pentru evitarea situațiilor conflictuale, personalul angajat a menționat că alocă mai mult timp decât cel planificat audiențelor cu persoanele arestate/ reținute.

Însă, unele persoane custodiate intervievate erau **nemulțumite de calitatea hranei**, afirmând că *”doar ciorba se poate mânca cât de cât”*. Câteva dintre persoanele încarcerate în noaptea premergătoare vizitei (3 februarie 2022, după ora 20:00) au declarat că **nu au primit mâncare până în momentul discuției cu membrii echipei MNP** (respectiv cina, mic dejun și masa de prânz), deși la momentul discuțiilor era trecut de ora 14:00 și au precizat că reprezentanții Centrului le-au comunicat că **nu au fost alocate la hrană**.

Alte persoane private de libertate au reclamat că au fost ”bătute la momentul arestării”. Unele dintre persoane au precizat că nu au declarat acest aspect la examenul medical efectuat după introducerea acestora în arest, nefiind consemnate astfel de mențiuni la dosarul lor medical. O altă persoană a indicat echipei MNP locul în care ar fi fost lovită, respectiv zona toracelui anterior și lateral spre dreapta. Medicul echipei MNP nu a constatat leziuni vizibile la nivelul zonei indicate de persoană. În *”Nota privind constatarea mărcilor traumatice”* întocmită de medicul Centrului cu ocazia examenului medical efectuat la introducerea în CRAP Dâmbovița a persoanei în cauză, transmisă prin fax Parchetului de pe lângă Judecătoria Târgoviște și Direcției Medicale a Ministerului Afacerilor Interne (M.A.I.), erau consemnate următoarele:

- afirmativ durere zona flanc drept, fără urme vizibile de agresiune,
- afirmă agresiune în timpul reținerii.

Asistența medicală

În ziua vizitei MNP la cabinetul medical era prezent personalul medical format din doamna Simona Jurca – medic specialist medicina de familie, domnul Costin Miculescu – asistent medical și doamna Angelica Stoica – asistent medical. Cele trei cadre medicale angajate ale Centrului Medical Județean Dâmbovița, își desfășurau activitatea de acordare a asistenței medicale pentru persoanele private de libertate, la cabinetul medical din Arest și pentru personalul Inspectoratului Județean de Poliție Dâmbovița la cabinetul medical din Inspectorat. Astfel, personalul medical se deplasa în Arest la solicitare, în timpul programului, respectiv între orele 8:00 – 15:00 – medicul, iar între orele 08 – 16:00 asistenții medicali. La nevoie, era acordată asistența medicală persoanelor custodiate de Centru și în weekend.

În cazul în care erau aduse persoane private de libertate pentru încarcerare în Arest în afara programului personalului medical, examinarea medicală obligatorie a acestora, înainte de

depunere, se făcea la spital, la unitatea de primiri urgențe. În acest caz, persoanele private de libertate nou depuse erau examinate, din nou, în ziua următoare de către personalul medical din Arest.

Atunci când o persoană privată de libertate se confrunta cu o problema medicală care depășea competența cadrelor medicale de la nivelul Arestului, aceasta era escortată la o unitate medicală externă (spital). Uneori, persoanele private de libertate care erau escortate la spital, erau însoțite și de un cadru medical de la Arestul Centrului. În situația în care o persoană privată de libertate se confrunta cu o problemă medicală a cărei rezolvare nu suporta amânare (în afara programului cadrelor medicale pentru Arest), ofițerul de serviciu pe unitate solicita, prin sistemul unic de urgență 112, o ambulanță pentru acordarea primului ajutor. De obicei, ambulanța ajungea în timp util și, la nevoie, ducea pacientul – PPL la Spitalul Județean.

Asigurarea medicamentelor și materialelor sanitare necesare pentru persoanele private de libertate din Arest se realiza fără întreruperi.

Medicamentele necesare persoanelor private de libertate erau prescrise pe rețetă de către medicul Arestului și, ulterior, un asistent medical se ocupa cu achiziționarea acestora (în aceeași zi) de la o farmacie din Târgoviște.

Asistența medicală stomatologică putea fi asigurată persoanelor private de libertate din Arest de către medicul stomatolog la cabinetul de la Centrul Medical Județean (din Inspectorat). Pentru programare, un angajat din cadrul personalului Arestului telefona la cabinetul stomatologic și persoana privată de libertate era primită imediat sau într-un interval de 2-3 ore.

La întrebarea adresată de medicul echipei MNP cu privire la gestionarea aplicării cătușelor persoanelor private de libertate escortate pentru rezolvarea problemelor de sănătate la o unitate medicală exterioară Arestului (spital județean), domnul asistent medical Costin Miculescu a precizat că, la spital, cătușele persoanelor private de libertate erau scoase dacă medicul de acolo solicita acest lucru.

Din verificarea aleatorie a unor fișe medicale a reieșit că persoanele private de libertate erau examinate medical la introducerea în arest, fie de către personalul medical din Centru, în cazul în care acestea erau aduse în timpul programului acestora de lucru, fie la Unitatea de Primiri Urgențe a Spitalului Județean. La fișele medicale era atașat și un chestionar completat privind Coronavirusul.

Persoanele private de libertate care sufereau de anumite afecțiuni erau prezentate periodic la examene de specialitate (spre ex., pneumologic, imagistic, pediatrie – în cazul minorilor etc.) și primeau tratamentul prescris de medicul specialist.

În cadrul cabinetului medical **nu exista întocmit un registru special pentru mărci traumatice sau al semnelor fizice de rele tratamente/abuzuri sau tortură a persoanelor custodiate**, nefiind respectate în acest fel dispozițiile art. 72 din Legea nr. 254/2013, coroborat cu art. 159 alin. (8) din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013 (dispozițiile se referă la examenul medical) și pct. 74 din Normele CPT, capitolul Documentarea și raportarea dovezilor medicale de maltratare (p. 100), raportat la art. 110 din Legea nr. 254/2013.

Măsuri luate de CRAP Dâmbovița pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei COVID-19

Discuțiile purtate cu reprezentanții unității vizitate, cu persoanele custodiate, prezente în unitate la momentul efectuării vizitei, precum și analizarea documentelor puse la dispoziția echipei de vizită au relevat că **unitatea vizitată a luat toate măsurile pentru protejarea personalului și a persoanelor private de libertate**. Astfel, prin Planul de măsuri au fost stabilite măsuri de primă urgență cu aplicabilitate directă, măsuri care au fost implementate și respectate gradual, odată cu prelungirea periodică a stării de urgență, respectiv a stării de alertă până la data vizitei inclusiv, după cum urmează:

- permanent, prin grija Serviciului Logistic, a fost asigurat necesarul de echipamente de protecție (mășți, mănuși, combinezoane), materiale sanitare și dezinfectanți.
- de asemenea, materialele pentru dezinfecție, igienă și curățenie erau asigurate tot de Serviciul Logistic și se repartizau persoanelor private de libertate ori de câte ori era nevoie, la solicitarea verbală a acestora;
- spațiile centrului și autospecialele din dotare au fost dezinfectate zilnic, aspecte consemnate în procesele verbale întocmite de lucrătorii centrului și confirmate de persoanele custodiate la momentul vizitei în cadrul discuțiilor cu membrii echipei MNP;
- a fost asigurată, pe întreaga perioadă vizată în context epidemiologic, o cameră de deținere, din cele aferente Centrului, destinată cazării separat de celelalte persoane private de libertate, a unei persoane suspecte sau confirmată pozitiv în urma testării COVID-19 sau în situația

unei persoane aflată în carantină (Camera 1). Se cuvine a menționa că, în Centru, în prima parte a vizitei nu erau persoane private de libertate bolnave de COVID-19, însă, ulterior, în cursul zilei, în urma testării la SARS-CoV-2 *a fost depistată pozitiv cel puțin o persoană privată de libertate;*

- periodic, personalul Centrului a fost instruit cu privire la respectarea măsurilor pentru prevenirea infectării cu COVID-19 și purtarea corespunzătoare a echipamentelor de protecție;

- personalul Centrului a fost planificat în serviciu astfel încât să se asigure desfășurarea activităților specifice în condiții de siguranță epidemiologică pentru prevenirea îmbolnăvirii și răspândirii infecției cu COVID-19. Echipamentul de protecție folosit de lucrătorii centrului a fost colectat în recipiente cu destinație specială, aflate pe sectorul de deținere, conform circuitului deșeurilor rezultate în urma activităților medicale, stabilite de personalul medical;

- încă de la începutul perioadei create de situația epidemiologică de pe teritoriul României și până la data efectuării vizitei, inclusiv, pachetele primite de persoanele private de libertate de la membrii familiei, atât prin poștă sau firmele de curierat, cât și cu ocazia vizitelor, au fost dezinfectate.

Față de cele expuse, în temeiul art. 43 alin. (1) din Legea nr. 35/199 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, **Avocatul Poporului**

RECOMANDĂ

**conducerii Centrului de Reținere și Arestare Preventivă
din cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Dâmbovița
să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:**

1. identificarea unei locații în care să funcționeze centrul de reținere și arestare preventivă, care să corespundă standardelor europene sub aspectul suprafeței, volumului, ventilației și care să nu fie situată la demisolul vreunei clădiri.

2. amenajarea și dotarea în mod corespunzător a cel puțin unei camere pentru persoane private de libertate cu dizabilități, conform Ordinului Ministrului Afacerilor Interne nr. 14/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora - art. 12 alin. (16), întrucât, la momentul vizitei nu era amenajată o astfel de cameră de cazare pentru persoanele private de libertate cu dizabilități.

3. amenajarea unor căi de acces pentru persoanele cu dizabilități, conform Ordinului Ministrului Afacerilor Interne nr. 14/2018 - art. 12 alin. (15), ținând cont că la momentul vizitei acestea nu existau.

4. respectarea prevederilor legale naționale și internaționale cu privire principiul separației pe vârste, respectiv cazarea minorilor separat de adulți, iar în situația în care Centrul nu dispune de suficiente camere de deținere, persoanele minore să fie transferate într-un alt Centru care custodiază minori privați de libertate sau să se aplice măsuri alternative la arestul preventiv (controlul judiciar, controlul judiciar pe cauțiune sau arestul la domiciliu), având în vedere că, la data vizitei, în camerele de deținere erau 4 minori cazați cu adulți.

5. asigurarea unui iluminat corespunzător, motivat de faptul că, la momentul efectuării vizitei, camerele erau întunecoase, deși era însorit și lumina era aprinsă în camerele de deținere.

6. efectuarea de urgență a unor lucrări de reparații și igienizare în camerele de deținere în care au fost observate tencuiala deteriorate, igrasie, pereți murdari și urme de umezeală. Spre exemplu: **Camerele 5, 7 și 8.**

7. înlocuirea cazarmamentului aflat în stare avansată de uzură.

8. de asemenea, asigurarea cazarmamentului tuturor persoanele private de libertate, ținând cont că la momentul vizitei unele persoane private de libertate nu aveau cazarmament asigurat (spre exemplu, în Camera 5).

9. amenajarea grupului sanitar din Camera 6, respectiv ușa și pereții grupului sanitar să fie construite până la tavan, întrucât, la data vizitei nu erau construite până la tavan, iar acest fapt crea **disconfort** major și o **lipsă de intimitate** persoanelor cazate în această cameră (miros foarte urât, care ajungea și în spațiul destinat cazării; probleme cu canalizarea; condens; la data vizitei, persoanele custodiate foloseau ca dop o sticlă de plastic ca să acopere vasul de toaletă etc.).

10. înlocuirea instalațiile tehnico-sanitare din grupurile sanitare comune aflate în stare avansată de uzură la data vizitei.

11. achiziționarea de bănci / scaune pentru curtea de plimbare, ținând cont că, la data vizitei toate scaunele erau foarte uzate și rupte, mai ales că, persoanele private de libertate care aveau afecțiuni medicale preferau să stea în cameră, neavând pe ce să se așeze la curtea de plimbare.

12. efectuarea demersurilor necesare în vederea îmbunătățirii hranei persoanelor private de libertate, având în vedere că, la data vizitei majoritatea persoanelor private de libertate au declarat că *"mâncarea nu este bună, mai ales felul doi"*.

13. asigurarea alimentației pentru persoanele private de libertate nou intrate începând cu prima masă care s-ar da în mod obișnuit persoanelor private de libertate aflate deja în Arest.

14. asigurarea de legume și fructe proaspete, de câteva ori pe săptămână, în alimentația persoanelor private de libertate.

15. întocmirea unui registru special pentru mărci traumatice sau al semnelor fizice de rele tratamente/abuzuri sau tortură a persoanelor custodiate, în care se va consemna anul, luna, ziua și ora examenului medical, datele de identificare ale persoanei private de libertate, descrierea urmelor de violență, proveniența acestora conform afirmațiilor persoanei private de libertate și recomandările medicale, în baza art. 72 din Legea nr. 254/2013, coroborat cu art. 159 alin. (8) din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013 (dispozițiile se referă la examenul medical) și pct. 74 din Normele CPT, capitolul Documentarea și raportarea dovezilor medicale de maltratare (p. 100), raportat la art. 110 din Legea nr. 254/2013.

București, 22 februarie 2022

